

Honfoglaló magyarok genetikai vizsgálata

Megcsontosodott tulajdonságok

Ásatás a szegedi várkertben, 1999-ben. A csontokban megőrződött örökítő anyag sok mindent elárulhat a tudósoknak. (Fotó: Miskolczi Róbert)

A honfoglalás korában a Kárpát-medencében élt népek, s az ide érkező magyar törzsek származására, rokoni kapcsolataira próbálnak fényt deríteni az MTA Szegedi Biológiai Központjának, illetve Régészeti Intézetének kutatói. A következő négy év alatt összehasonlító genetikai módszerrel folytatandó vizsgálatokra állami támogatást kaptak a tudósok a Széchenyi-terv egyik programjában.

Magyarországon először az MTA Szegedi Biológiai Központjának Genetikai Intézetében végeztek olyan kutatásokat, amelyekben csontmaradványokból kinyert örökítő anyag vizsgálatával következtettek emberek származására. – A tudósok ugyanis rájöttek arra, hogy a több száz vagy ezer

évvél ezelőttről származó csontok sejtjeiben ma is megtalálható a tulajdonságainkért felelős örökítő anyag, a DNS bizonyos szakasza, a mitokondrium. Ez alkalmas arra, hogy – más-honnan vett DNS-mintákkal összehasonlítva – egy-egy ember esetében meghatározzák a származási vonalat. Mégpedig anyai ágon, mert mitokondriumával mindenki az anyjától örökölt tulajdonságokat viszi át utódaira – mondja dr. Raskó István, az SZBK Genetikai Intézetének igazgatója.

Magyarországon tíz évvel ezelőtt kezdtek gondolkodni a tudósok e felismerés alkalmazási lehetőségein. Szegedi genetikusok az elmúlt években kidolgoztak egy módszert, amellyel eddig négy különböző helyről származó, tíz honfoglalás kori csontleletből sikeresen izolálták és azonosították a szóban forgó DNS-szakaszt.

A mitokondriális DNS vizsgálata alapján készítették el a csengelei ásatásoknál talált kun vezér genetikai jellemzését. – Az általunk vizsgált kun csontok 90-100 százalékban azonosak a burját-mongoloknál talált DNS-szakaszokkal. Ez is azt mutatja, hogy a kunok ázsiai karakterjegyekkel rendelkező emberek lehetnek – mondja Raskó István.

Az SZBK Genetikai Intézetének munkatársai most hasonló kutatásokra vállalkoznak az MTA Régészeti Intézetével közösen. A honfoglalás korában a Kárpát-medencében élt népek származására próbálnak fényt deríteni összehasonlító genetikai módszerrel. Ennek nyomán kiderülhet, mely területekről jöttek ide a különböző népcsoportok. A vizsgálat a honfoglaló magyarokra is kiterjed. – Ha az ország két különböző pontján honfoglalás kori magya-

roktól származó csontmaradványokat találunk, megállapítható, hogy rokonságban álltak-e egymással. A rokoni kapcsolatot a honfoglaló törzsek és a Kárpát-medencébe korábban érkezett magyarok között is megvizsgáljuk. A nemzetközi DNS-adatbankokból pedig arra is választ kaphatunk, hogy a magyar törzsek genetikailag mely népcsoportokhoz állnak legközelebb – hoz példákat a kutatás hasznosságára Raskó István.

A genetikai vizsgálatokra állami támogatást nyertek a szegedi tudósok a Széchenyi-terv Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programjában. A négyéves munkára összesen 140 millió forintot kapott az MTA Régészeti Intézet, valamint az Európai Unió kiválósági központjaként nyilvántartott Szegedi Biológiai Központ.

Hegedűs Szabolcs

Nyári tárlat, Muzsikáló Udvar, Városházi Esték

Összművészeti fesztivál

A XXXI. Szegedi Nyári Tárlat szombati megnyitójával összművészeti fesztivál kezdődik a városban: a Dóm téri szabadtéri színpadon kívül a városháza udvarán, a zsinagógában és a fürdőudvarban is változatos programok várják a közönséget. A rendezvénysorozat három fő részéről Kerek Attila kulturális irodavezető és a szervezők tegnap sajtótájékoztatót szarmoltak be.

Bizonyára a Képtárral kapcsolatos anomáliák is közrejátszottak abban, hogy minden eddigénél több, 765 alkotást neveztek a művészek a XXXI. Szegedi Nyári Tárlatra – mondta dr. Nagy Imre művészettörténész, a kiállítás rendezője. A Horváth Mihály utcában szombaton délután 17 órakor a Szegedi Szaxofon Kvarrett közreműködésével Bauer István festőművész, az egyik rendező szervezet, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének elnöke nyitja meg a tárlatot, amelyre a héttagú zsűri szigorú bírálat után 170 festményt, grafikát és szobrot válogatott be. Az augusztus végéig látható idei kiállítás anyaga a szakemberek szerint tematikában és művészi színvonalban is felülmúlja a korábbiakat – ezt a már elkészült reprezentatív katalógus is bizonyítja.

A több mint három évtizedes múlttal rendelkező Muzsikáló Udvar idei rendezvénysorozata július 28-án a Duna-táncműhely kortárs táncszínházi produkciójával, A tizedik völgyénnel kezdődik. Európai körútja részeként másnap az angol Dorset-i Ifjúsági Zenekar ad koncertet, 30-án pedig Smaragdvár című a magyar népzene épülő világzenét játszó Ghymes Együttes lép fel. Száz Krisztina, a programok szervezője elmondta: nyitásra törekedtek, igyekeztek a megszokott komolyzenei esteken kívül igényes, más mű-

fajú rendezvényeket is kínálni. Július utolsó napján ennek jegyében láthatjuk a városháza udvarán Malek Andréát, aki édesapja, Malek Miklós kíséretével ritkán hallható musicalekből énekel. Augusztus 1-jén barokk estre várja a publikumot Januj Anna, a milánói konzervatórium régizene tanszékének blockflöte szakos hallgatója, Várnagy Katalin hegedűművész, aki Pauk György növendékeként idén végzett a londoni Királyi Zeneakadémián és a Solti György Kamarazenekar. A kisopera összeszokott csapata Bárdi Sándor vezetésével ezúttal Offenbach vígoperáját, a Piaci dámákat választotta, amit Toronykő Attila rendezésében augusztus 3-án és 4-én mutatnak be. Oberfrank Péter zenigazgató szerint – aki szegedi muzsikusközből verbuvált alkalmi kamarazenekar élén zongoristaként is részt vesz az előadásban – profi művészek amatőr lelkesedéséből létrejövő, kellemesen könnyed produkciójára számíthat a közönség. Augusztus 5-én Gregor József lép fel a barátaival, másnap pedig Kosztádi István hegedűművész, Antal Bernhardt kürtművész és Oberfrank Péter ad Brahms-estet.

A Hóra Színház és az önkormányzat augusztus 7-e és 11-e között immár ötödik alkalommal rendezi meg a Városházi Estéket, amelynek a „Magyar művészet – európai kultúra” mottóval jellemezhető millenniumi programsorozatáról Lang János tájékoztatót.

A temesváriak előadásában először látható Magyarországon a „francia Latinovits”, Raymond Couste két monodramája. Almássy Zsóka Piaf-estje, az ír-kelta zenét játszó Fianna együttes, a Hóra Színház Híradó című táncjátéka és a Bolyki Brothers koncertje szerepel még a kínálatban. Az összművészeti fesztivál egyes programjairól a későbbiekben részletesen is beszámolunk.

H. Zs.

Az unió és a régiók

Munkatársunktól

Másodszor találkozunk az Economy 2002 elnevezésű egyesület szegedi Tisza-körének tagjai ma, szerdán délután 5 órakor a görög étteremben (Tisza L. krt. 12.). A civil szervezet szegedi köre az elmúlt hónapban alakult meg. Nyilvános előadásokat szerveznek, amelyeken neves szakemberek az ország életében fontos gazdasági és társadalmi témákról beszélnek. Ezúttal Ágh Attila politológus lesz a Tisza-kör vendége, az est témája pedig az Európai Unió és a regionalizmus.

Szabadkai üveg- és fotómontázs

Izrael Edit és Basch István. (Fotó: Schmidt Andrea)

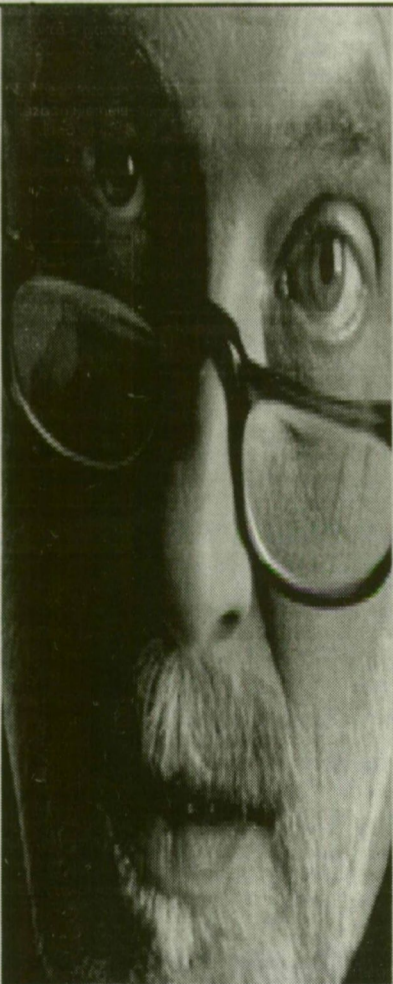
Munkatársunktól

Különleges, keleti hangulatú üvegfestések és Szabadkáról készült, egyéni benyomásokat megjelenítő fotók láthatók azon a kiállításon, amit tegnap a Bartók Béla Művelődési Központ emeleti termében Szuromi Pál művészettörténész nyitott meg. A Koch Sándor Csongrád Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Társulat szervezésében létrejött bemutatkozáson egy délvidéki testvérpár, Izrael Edit üveg- és porcelánfestő és Basch István fotóművész alkotásai révén bepillantást nyerhetünk az esztétikai szépséget és időtlenséget középpontba állító szabadkai montázs világba. Basch István 25 éve foglalkozik fotóművészetével, fő témája a szeretete város építészetének ábrázolása: egy-egy szecessziós díszítésű homlokzat, egy sötétzöld rozsdás kapun lévő elkoptatott kilincs (vajon hányan

fogták már?), hangulatos, nyári terasz és sétálóutca mesélnek az időről, Szabadka történetéről és a művészművészek kötődéseiről. A tárlaton mintegy száz, festmény-szerűen megkomponált színés fotó látható.

Arannyal festett üveg- és porcelándekorációkkal jelentkeznek a kiállításon Izrael Edit, akit Szabadkán első-sorban neves divattervezőként ismernek, hiszen szakmája egyik legnagyobb tudású képviselője. Az elmúlt évek viharos politikai változásainak köszönhetően az alkotóművész áttért a hideg kerámia festékekkel díszített üvegfestésekre. Ily módon egyszerű borosüvegek és -butykosok kaptak új kontózt: szecessziós hangulatú színes, hol piros, hol világoskékkel kevert lila virágkompozíciókat láthatunk az aranyra festett üvegesteeken. A kiállítás július 31-ig tekinthető meg.

Bosszantó

...amikor az orra előtt zár be a bank...

...amikor minden apróság miatt be kell mennie...

...amikor rengeteg időt kell eltöltenie...

...amikor a költségek az eget verik...

...amikor nincs naprakész információja vállalkozása számlaforgalmáról...

Szegedi fotó - 2001

Munkatársunktól

Szegeden és vonzáskörzetében élő, hivatásos és műkedvelő fotográfusok munkáiból nyílik kiállítás július 11-én, csütörtökön, délután 4 órakor, a MÉH Nyersanyaghasznosító Rt. székházában (Bocskai utca 8/B.). A „Szegedi fotó - 2001” című fotótárlatot Tandi Lajos újságíró nyitja meg.